

About The Symposium

Birds, the second largest diversified group of vertebrates after fish, are one of the well recognised indicators of the health of an ecosystem. It is important to note that disappearance of birds from an area generally signals the deterioration of the ecosystem. They play a number of roles in a given ecosystem, thereby providing several ecosystem services that can be categorized into four major groups, viz., provisioning, regulating, cultural and supporting services like predation, pollination and seed dispersal. Birds occupy multitude habitats, wherein drylands form one of the important areas though it experiences harsh environmental conditions. Drylands (including dry sub-humid, semi-arid, arid and hyper-arid lands) cover 41.3% of the earth's land surface and dryland biodiversity plays a pivotal role in the global fight against poverty, climate change and desertification.

The status of dryland biodiversity perhaps is not quite clear, as many datasets are not typically differentiated into dryland and non-dryland biodiversity. Overall, 10,000 mammals, birds and amphibian species are estimated to be found in drylands, i.e. 64% of birds, 55% of mammals and 25% of amphibians of the world. Of the vast number of species occurring in dryland habitats, 4% of mammals and amphibians, and 3% of birds are endemic to drylands. Birdlife International has identified 217 Endemic Bird Areas (EBAs) worldwide of which, 24 are within drylands. The IUCN has also identified 1300 locations in drylands where the conservation and management of biodiversity is very essential. Conserving dryland biodiversity assumes significance for the sustainable development of two billion people living in drylands who directly and indirectly depend upon the local biodiversity (MEA, 2005). In India, drylands cover about 228 mha, which forms 69% of country's land area, in which vast majority is located in Rajasthan and Gujarat States.

Our knowledge about the status and threats to dryland biodiversity of India especially in Kachchh is limited. Many species of dryland are under threat of extinction due to natural causes or anthropogenic activities. Therefore, to delineate future strategies for the conservation of avifauna in dryland habitat, an attempt was initiated through this symposium which aimed to bring researchers, professionals and amateur bird watchers together in a single platform to discuss and exchange the experiences in the field of Ornithology in respect to drylands and delineate future strategies for the conservation of birds in dryland habitats all dryland ornithological experts under a single platform.

The symposium was held at Court Hall, KSKV Kachchh University, Bhuj during 9-10 January 2015 under the auspices of Gujarat Institute of Desert Ecology, Bhuj. A total of about 211 delegates from 11 states of India participated in the seminar. IBC received 42 abstracts for presentation. The papers were presented in 4 thematic areas of Dryland Birds.

The distinguish guests, delegates and other participants were made a field trip to Charri Dhand Conservation Reserve, is one among the Important Bird Areas (IBAs) on 10th January 2015 for field observation and generating awareness among the participants.

Inauguration Session

The National Symposium on Dryland Birds: Strategy for Conservation and Management was inaugurated by **Dr. P. A. Azeez**, Director, Salim Ali Centre for Ornithology and Natural History, Coimbatore on 9th January 2015. He said that overexploitation of species, introduction of exotic species, pollution of urban, industrial and agricultural areas, habitat loss, alteration of water courses and excessive use of water resources had caused deterioration of marine ecosystems at an alarming rate. The welcome address given by **Shri R. V. Asari**, Director, Gujarat Institute of Desert Ecology and he also presented introductory note of the symposium.

The keynote address of the symposium was delivered by **Dr. J.A. Khan**, Chairman, Gujarat Biodiversity Board, Gandhinagar. He delivered the importance of dryland bird's conservation for the country to the august gathering. He further said the necessity of awareness generation about the dryland birds through various programmes. He highlighted some historical accounts of birds, present status of biodiversity including birds in the country and Gujarat, evolutionary history of Birds, and many issues related to birds.

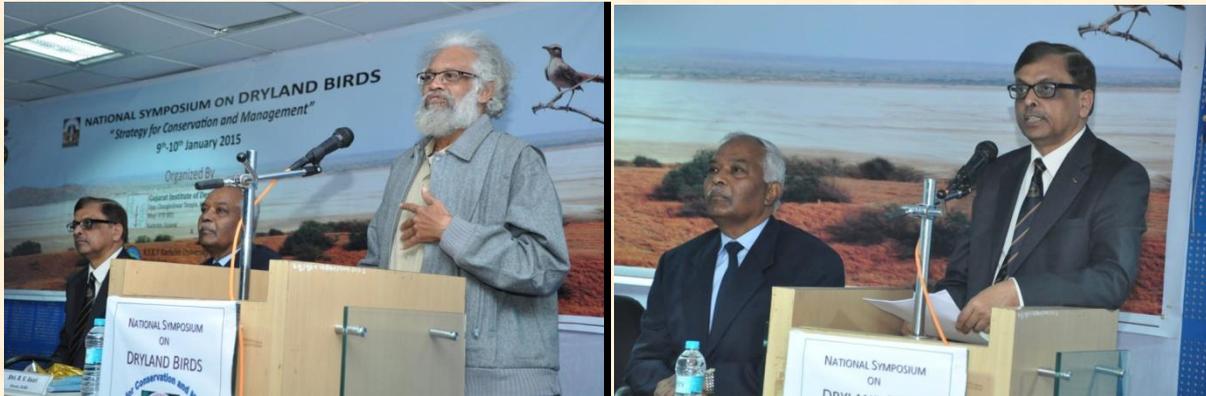
The inauguration session was honored by **Dr. A. P. Singh**, Member Secretary, Gujarat Biodiversity Board and representative of National Biodiversity Authority, Chennai, **Shri. U. D. Singh**, Chief Conservator of Forests, Kachchh and **Dr. G.A. Thivakaran**, Chief Principal Scientist, Gujarat Institute of Desert Ecology, Bhuj on dais.

The distinguished guests on dais have opened the Proceedings of the symposium.

Dr. A. P. Singh, Member Secretary, Gujarat Biodiversity Board has delivered speech on various aspects of Dryland Birds, especially on the status of birds in Gujarat and many issues related to dryland birds. **Dr. U.D. Singh**, Chief Conservator of Forests, Kachchh also delivered speech on this occasion. He highlighted the importance of bird's conservation in dryland of Kachchh which is one of the gateways of birds in our country. The session was participated by many distinguished guest and personalities include; **Shri. S. G. Mankand**, Ex-Chief Secretary, Govt. of Gujarat and Chairman, Gujarat Institute of Desert Ecology, Bhuj; **Smt. Vijayalaxmi Seth**, Ex-Postmaster General, Gujarat and Vice-Chairman, Gujarat Institute of Desert Ecology, Bhuj; Shri. Chief

Conservator of Forests; **Prof. V. C. Soni**, Saurashtra University; **Prof. K.K. Sharma**, Ex-Vice Chancellor, MD University, Ajmer; **Prof. B. M. Parasarya**, Agriculture University, Anand, Dr. V. Vijay kumar, Additional Director, Gujarat Institute of Desert Ecology, Bhuj; **Dr. Y. V. Jhala**, Scientist-G, Wildlife Institute of India and more than 200 academics, scientist, naturalist and forest department officials.

The inaugural session was over by the vote of thanks delivered by **Dr. G.A. Thivakaran**, Chief Principal Scientist, Gujarat Institute of Desert Ecology, Bhuj.

Technical Session: I

The session was introductory, and included various talks that briefed about the status and scenario of birds in various dryland areas in India. The focal theme session on **“Dryland Scenario – Status and Distribution”** was chaired by Prof. V.C. Soni, Co-Chaired by Prof. Geeta Padte, Rapporteur by Dr. B. Anjankumar Prusty, Senior Scientist, Gujarat Institute of Desert Ecology, Bhuj and the invited speakers in the session were Mr. Arpit Deomurari of Foundation for Ecological Security (FES) and Prof. K. K. Sharma, former Vice-Chancellor, MDS University, Ajmer. In total, 11 talks were scheduled that included 02 invited lectures and 09 oral presentations. Of the 09 oral presentations, only five papers were presented owing to the absence of speakers for other scheduled papers.

The 1st invited lecture was delivered by Mr. Arpit Deomurari of Foundation for Ecological Security (FES), wherein details about the efforts and ongoing programme of FES in identifying data gaps in bird species distribution in various landscapes were discussed. Mr. Deomurari also spoke about the provisions of Indian Biodiversity Information System (IBIS), and various other issues *viz.*, data gaps and critical issues in designing bird species distribution models; efforts in collation and synthesizing the bird diversity and distribution data in India; strengthening of IBIS platform for effective interaction among stakeholders in this regard.

The 2nd Invited lecture was presented by Prof. K. K. Sharma, formerly with MDS University, Ajmer, wherein use of bioacoustics tools in bird taxonomy was discussed. Prof. Sharma appraised the house about their efforts in this regard, and the usefulness of the bioacoustics tools, and its supplementary nature to classical taxonomic approach. He presented some his research findings in this regard, that included conventional approach such as Visual Encounter Survey, Call Counts, and bioacoustics tools for bird species identification, which includes recording of calls, and songs, identification, sound sampling and analysis, and analysis of sound spectrum. The recommendations of his research work emphasized the need for employing high resolution sound analysis systems in ecological studies.

The session was followed up by a talk by Dr. A. P. Singh from Gujarat Biodiversity Board (GBB). Dr. Singh appraised the house about various provisions of Biological Diversity Act, and the efforts made by GBB in documenting the biodiversity of the state, and its conservation involving communities at grass-root level. He also discussed about the constitution of Biodiversity management Committees (BMCs), documentation of biodiversity through People's Biodiversity Registers (PBRs). His talk also included the issues of Access and Benefit Sharing (ABS) mechanism in conservation and sustainable utilization of biological resources.

This was followed by a talk by Dr. Orus Iliyas from Aligarh Muslim University, which discussed about the bird species composition in and around Pench tiger reserve. Subsequently, J. Patrick David from Care Earth Trust, Chennai discussed their findings on a study on dryland birds of north Tamil Nadu. Ms. Arti Chavda from Virani Science College, Rajkot described her study findings on population status of House Sparrow in Rajkot city. She also described about the issues regarding urbanization and resource conflicts. Ms. Jagruti Rathod from Gujarat Ecological Society (GES), Vadodara presented her study findings on bird diversity in seven coastal talukas of Gulf of Kachchh, i.e.

Anjar, Abdasa, Bhachau, Gandhidham, Lakhpat, Mandvi and Mundra. She emphasized on the need for conservation of wetlands and patchy vegetation in the drylands landscapes lick Kachchh, for facilitating the roosting and breeding of various species and aquatic and land birds. The study also highlighted the need for delineating important bird areas outside protected areas. Overall the talks in this session were a blend of status reports, historical information on birds in drylands, use of advanced tools in bird studies, and legal and institutional provisions in conservation biodiversity.

Technical Session: II

The focal theme session on “**Ecosystem Services of Birds**” was chaired by A. P. Singh, IFS, National Biodiversity Board, Co-Chair Person Dr. I. R. Gadhvi (Department of Marine Science, M.S. University, Baroda) & Rapporteur – Dr. K. Karthikeyan (Scientist, Gujarat Institute of Desert Ecology, Bhuj).

The second session of the Symposium was on Ecosystem Services of Birds which comprises 2 Invited Lectures from Subject experts and 9 Technical paper presentations by participants from various Universities / Institutes.

The first Invited speaker of the session was **Prof. V. C. Soni** who has narrated the various Ecosystem services rendered by bird. He has also described in detail about role of birds in different ecosystems such as provisioning services (food, decorative, Guanos), regulating services (Predators, Scavengers), cultural services as motifs, religion and spiritual symbols and other supporting services including maintaining soil minerals etc. He also narrated on future efforts to be taken care of and also added points on highlighting the gaps on our knowledge. The second invited lecture was rendered by **Sh. P. M. Parasharya** from Anand Agricultural University. He has narrated in detail about the role on birds with special reference to Agro-ecosystem. His presentation also covered the Ecosystem services rendered by birds and he specially narrated on various

threats in the agricultural landscape including pesticide poisoning, vanishing hedges, nesting cavity loss, habitat loss and other infrastructural developments. He also added on the importance of eco-friendly management of agro-ecosystem for conserving birds. Among the oral presentations by the participants, **Mr. M. Khalique** given his presentation on Avifaunal Checklist in Atnarshighgarh sanctuary, Madhya Pradesh with special reference to their status. From the study the researcher suggested that the site is an ideal place for conservation of birds and she also added the threats received by the forests due to various threats and explained that the conservation programme among the local communities is required to sensitize the people for better forest management. **Mr. Gopesh Sharma** has presented a research paper on toxicological aspects due to Environmental contamination in Keoladeo National Park in Rajasthan which is one of the early Ramsar sites in India. He concluded that major impacts are due to human disturbances of nesting trees and application of chemical fertilizers and pesticides in the foraging areas and he also explained that this above situation necessitates further investigation as the application of chemical fertilizers influences the breeding success and he has also recorded maximum probable concentrations of certain agrochemicals. Next to this, the presentation was given by **Dr. C. M. Muralidharan** from Date Palm Research station, Mundra. He has focussed in his presentation on Inventory and Diversity of Avian Fauna on fruit orchards at Sardar Krushinagar and has found that 44 species of birds have been recorded and his study registered that they were evenly distributed during August month. Another research study presented by the same participant on Population of Avian Fauna in relation to crop phenology in pearl millets and the study suggested that nylon net and cotton bags proved to be an effective device to reduce bird damage in pearl millet. Consequently, the Research study on Feeding sites of House crow in Junagadh, Gujarat was presented by **Ms. Shabnam. K. Saiyad** and she has presented data on House crow count at each feeding site of the study area and based on land use category. The researcher also recorded on macro and micro feeding sites at each feeding site and the study as a whole concluded that no major inter or intra species competition is affecting crows feeding resources. Another interesting study on Community structure of birds in Bt and Non Bt cotton field was presented by **Dr. R. M. Patel** from Anand Agricultural University. The researcher has recorded 25 bird species during their investigation in Bt and Non Bt cotton fields

and they have concluded that irrespective of seasons, the bird diversity was recorded higher in Non B cotton fields.

As a whole, the entire technical session was found to be very interesting and highly informative. The researchers have discussed on various aspects of Ornithology research and many findings are found to be interesting and it was a interactive session as a whole.

Technical Session: III

The focal theme session on “**Issues and Threats on Birds**” was chaired by Prof. K. K. Sharma, MDS University, Ajmer, Co-Chair Person Dr. A.V.L. Narsimhacharya, Head, Department of Bioscience, S. P. University, Anand & Rapporteur – Dr. Jayesh B. Bhatt (Scientist, Gujarat Institute of Desert Ecology, Bhuj). In total, 8 talks were given by various presenters included two invited lectures and six oral presentations.

The 1st Invited lecture was given by **Dr. Sanjib Sarangi**, Odisha State Co-ordinator, Indian Gramin Service. The topic of his talk was “From a poacher’ village to a birder’ paradise: the story of Mangalajodi and ecotourism initiatives”

The 2nd Invited lecture was given by **Dr. I. R. Gadhvi**, Department of Marine Science, Bhavnagar University, Bhavnagar. The topic of his talk was “Status survey of Houbara bustard and Stoliczka’s bushchat in the Bhal area, Bhavnagar district Gujarat”.

Dr. C.M.Muralidharan, Scientist, SADU, Dantiwada was the first oral presenter of this session and his topic of presentation was “Relative abundance and extent of damage due to avian fauna on fruit crops and simple measures to mange”. He highlighted extent of damage of fruits by avian fauna and he also suggested some measures to reduce the damage. Dr. Amita Sankhwal of Gujarat Ecology Society, Baroda has given talk on “Urbanization and its impact on Avian diversity and density in Kachchh”. She highlighted various impacts of urbanization on avian fauna to the august gathering. Mr. Soumya Ranjan Mishra of Gujarat Institute of Desert Ecology, Bhuj has presented papers

on “Avifauna of Sambhar Lake, Rajasthan: A Bibliographic review, Issues and Threats”. Ms. Hetal Parekh has presented a paper “Accumulation of selenium in feathers of Western Reef Egret *Egretta gularis*, at Coastal area of Bhavnagar District, Gujarat”. In her presentation she expressed the impact of selenium accumulation on birds and its amount of accumulation in feathers of Egret. Dr. Rohit Prajapati has highlighted the Impact of water quality on macro fauna abundance in mangrove ecosystem of Gulf of Kachchh. Ms. Meeta Kumari presented a paper on Raising Public Awareness for Avian Issues: Attempts from an Amateur Student Researcher.

Technical Session: IV

The focal theme session on “**Conservation and Management of birds**” was chaired by A. P. Singh, IFS, National Biodiversity Board, Co-Chair Person Dr. I. R. Gadhvi (Department of Marine Science, M.S. University, Baroda) & Rapporteur – Dr. G. Thirumaran (Project Scientist, Gujarat Institute of Desert Ecology, Bhuj). In total, 6 talks were scheduled that included one invited lectures and five oral presentations.

The Invited lecture was given by Dr. Geeta Padate, Department of Zoology, M.S. University on topic “Insectivores Birds and Their Prey Base in the Terrestrial Habitats around Wetlands in Semiarid Zone of Gujarat, India”. She stated that status of terrestrial birds in the dry land surrounding wetland for 2 years at Wadhvana Irrigation Reservoir in central Gujarat, India. Species richness, evenness, density and diversity indices for four different seasons (summer, monsoon, post-monsoon and winter). Totally 58 species belong to 11 different category were recorded based on their food habit/preference. Out of 58 species majority are insectivores (22) or feeding on insects with some other food items (9 species). She also stated that density of birds occurrence were more during post-monsoon season due to more food availability. The maximum density of terrestrial birds may be attributed to the flocks of species feeding on insects

as well as grains. She also emphasized that semiarid zone of Gujarat, resource partitioning in insectivores birds utilizing drier habitats around wetlands is observed as the season changes and the availability of insect species changes. Finally she highlighted that semiarid habitats support good diversity of birds as and when insect diversity and density are available.

Mr. Sujit S. Narwade, Bombay Natural History Society, Mumbai has given a oral presentation on Status and Conservation of Birds of Southern Tropical Thorn Forest of Great Indian Bustard Sanctuary Area, Deccan Plateau of Maharashtra, India. He mentioned that rainshadow areas of Solapur and Osmanabad districts of Maharashtra were selected for study of birds in South-western region of Deccan Plateau of Maharashtra. He stated that totally 239 species were documented from the study area with seasonal variations in population in different habitats (grassland, agriculture, wetland and patches of dry deciduous forest). Again he stated that 1 critically endangered and 1 endangered 3 vulnerable and 5 near threatened species were recorded. He mentioned that birds' populations were dominant during summer large wetlands since other two wetlands dried. Finally he concluded that Great Indian Bustard population is declined in Maharashtra.

Dr. Jayesh Bhatt, Gujarat Institute of Desert Ecology, Bhuj has given oral presentation on People's Perception on Conservation of Common birds: A case study in Villages of Kachchh District, Gujarat. He stated that study was carried out to gather information from peoples about common birds of Kachchh. He also revealed standard questionnaires were prepared and interviews conducted to gather information about the importance of bird's existence in the ecosystem. The questions were asked to age (above 20 years) groups and also informal discussions were made revealed to birds during the manual data entry process. He highlighted that a total of 21 common birds' species found in the human dominated landscape of Kachchh. Formers of the district gave more information about the birds as they are frequent birds watchers comparative to other professionals. He concluded that study indicates the people's behavior and actions towards bird's conservation and protection of ecosystem. He observed during the study that people are fascinated with the presence of birds around them. The study conducted also reveals the engagement of social fares from generations.

Mr. Davesh K. Gadhavi, Kutch Ecological Research Centre, Tera Village, Kutch has given oral presentation on Status of Bustard Habitat and Future Conservation Plans for

Critically Endangered Great Indian Bustard, *Ardeotis nigriceps* in Abdasa Taluka of Kachchh District, Gujarat, India. He mentioned that Great Indian Bustard (GIB) *Ardeotis nigriceps* has been declared as a critically endangered species by IUCN in 2011. In Gujarat state, except Kutch district, all other districts have lost their GIB population. He also stated that study was conducted in Abdasa taluka of Kutch district in Gujarat state. The selected area was scanned thoroughly to separate the bustard habitats which were being used by the birds from the area which were not being used by the birds. Finally he concluded that a total 1475.14 hectares of revenue land of five villages are being used by the GIBs. This area faces an immediate threat of habitats loss due to encroachment and other infrastructure development.

Mr. Akshit A. Suthar, Jalaram Society, Bhuj, Kachchh has given a oral presentation on Conservation of Highly Vulnerable Bird Species Stoliczka's Bushchat (*Saxicola macrorhyncha*) through Biodiversity Management Committee (BMC) in Kachchh District. He stated that Jalaram society team working with Biodiversity Management Committee (BMC) of three talukas such as Abadasa, Lakhapat and Nakhatrana of Kachchh district. He mentioned the following statement that white-browed bush chat (*Saxicola macrorhyncha*) also known as Stoliczka's bushchat, is an old world flycatcher in the genus *Saxicola*. It inhabits dry, sandy semi-desert and plain with low herbs and scattered shrubs, where ground cover ranges between 25% and 50%. He also mentioned that Abadasa taluka from Kachchh state of Gujarat is very rich in biodiversity and inhabits. The species eats insects and ants and has not been seen to eat seeds and vegetable matter. Again he stated that overgrazing by livestock may also reduce the extent of suitable habitat. Intensive use of chemical pesticides in cotton crops may negatively affect this species in Kachchh. Finally he concludes that there is need to continue to monitor its distribution, population status and seasonal movements.

Mr. Vibhuti B. Raval, Department of Bioscience, Saurashtra University, Rajkot, has given a presentation on Vertebrate Community Responses to the Changing Landscape in Saurashtra University Campus, Rajkot. She mentioned that vertebrate faunal species preferred different landscape depending to their feeding and shelter. Species shows many kind of responses to habitat fragmentation, some are advantaged and increase in abundance while other decline and become locally extinct. She also stated that during their investigation, more vertebrate species diversity found in forest habitat, while scatter distribution found on open ground. Human interference was also measured as

an effective factor for avian habitat and behavior. Again she stated that three different places (rocky area, wetland area, university building) were selected to carry out this study. She concluded that presences of migratory birds population are more in the month of October at wetland area.

Valedictory Session:

The valedictory session was presided over by Shri. R.V. Asari, IFS (Retd.) & Director, Gujarat Institute of Desert Ecology, Bhuj. The valedictory address was delivered by **Prof. V.C. Soni**, Saurashtra University, Rajkot. The session was also lead by Dr. A. P. Singh, Member Secretary, Gujarat Biodiversity Board and Prof. K.K. Sharma, Ex-Vice Chancellor, MD University, Ajmer.

The vote of thanks for the session was given by Dr. Arun Kumar Roy Mahato, Scientist, Gujarat Institute of Desert Ecology, Bhuj.

MEDIA COVERAGE

ભુજ - શનિવાર ૩૦ ડી. ૧૦-૦૧-૨૦૧૫

આ વિસ્તારમાં વિદેશી પક્ષીસૃષ્ટિનાં સંરક્ષણ અંગે યોજાયેલાં 'ગાઈડ' આયોજિત રાષ્ટ્રીય સેમિનારમાં ઉપસ્થિતોની તસવીરમાં કબરો ઉચ્છ્વાન વનસ્તરકર્તા ડી. ડી. સિંઘ, આયોજકવલિંટી, બોડીના સભ્ય સચિવ ડી. એ. કે. સિંઘ, સંકીર્ણના નિર્દેશક ડી. પી. એ. અહીયા, આયોજકવલિંટી બોડીના અધ્યક્ષ જયદેવ એ. બાલ તથા ગાઈડના નિર્દેશક ડી. આર. વી. અસાદી નજરે પડે છે. બીજા તસવીરમાં આયોજક સભ્યના અધ્યક્ષ ડી. સુધીર પાંડે, ઉપાધ્યક્ષ સિંઘવાલમ્બીબેન થોડા, ડી. સિંઘવુખાર સહિતના અંગ્રજીઓ, તજજ્ઞો નજરે પડે છે.

ભુજના પાણીપુરીના ઇંદાર્થીને ઇનામનો મોબાઇલ કરી દશ હજાર ઘૂલી લેવાયા

ભુજ, તા. ૯ : લક્ષ્મી ડી. શર્મા તેમને મોબાઇલ કંપનીનું રૂ. ૨૫ હાજારનું ઇનામ લાઇમુ ધોવાનું જણાવી વિશાસ ઊભા કરી અહીંના પાણીપુરીના ઇંદાર્થી સોનુકુમારે લાઇમુનું પક્ષાપત્તિ પાસેથી રૂ. ૯૦ હજાર ઘૂલી લેવાયા ધોવાના કિસ્સા ઉદિયાંદના રૂપમાં પોલીસ હાલે ચડ્યો છે.

પૂર્વ પવ્યવહેશનાં વતની અને બેંકો ભુજમાં જયેશનગરમાં ડી.પી. ચોક ખાતે રહેતા તથા શહેરમાં આંકેડ બેંકમાંની સામે પાણીપુરીની ઘાટી ચલાવતાં ભોગ બનેનારે

મોબાઇલ વંબોટના સાધારે સંબંધિતો સામે ગુનો નોંધાયો

આ બાબતે અલગઅલગ બે મોબાઇલ ફોનનાં ધોરડાં સામે ઉદિયાંદ લખાવી હતી. ભુજ (જુઓ પાનું ૧૨)

જોઈએ છે

નામોહિત વોટર પુલોદાપર સુ. નગરીયાલય નજરે માર્કેટિંગ એક્ટીવિટીવ

પરવાર-સમીપ, સુધીર પટેલ

પા. ૦૨૭૩૨ ૨૬૦૭૪૬

પા. ૦૨૭૩૨ ૨૬૦૭૪૬

રણની પક્ષીસૃષ્ટિ પર્યાવરણચક્રની રખેવાળ

ભુજ, તા. ૯ : શાંત રણમાં ધોવાની અંધારાં મસ્ત વિશિષ્ટ રંગના પક્ષીઓના ઊંટા પાંડાં ક તેને આપનીકમુદર જેવા સાબનીથી નિહાળીને આનંદિત થવાની આમતંથી હવે આગળ વધવાની જરૂર છે. રણપ્રદેશમાં જોવા મળતી પક્ષીસૃષ્ટિ સંકીર્ણનાં પર્યાવરણચક્રની રખેવાળ છે અને ઓલોગિડના સહિતનાં પાંડાંઓને કારણે

‘ગાઈડ’ રાને કચ્છ જીવિ. આયોજિત રાષ્ટ્રીય પરિષદમાં સંશોધકોનું ‘ઇ-ગુપ’ બનાવવા નિર્ણય : ૨૫૦ તજજ્ઞો બેઠાણા

અહીં પર ખતરો ઝડપી રહ્યો છે. અત્યાર સુધી જે કાંઈ થયું છે તે છુટું છવાયું થયું ધોવાથી તેને એ કીકુંત કરવા ઉંચરનેટનાં

માવ્યવધી ‘ઈ-ગુપ’ બનાવવા અને પક્ષી સંરક્ષણમાં આધુનિક ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ કરવાની બેંકેડ ‘ગાઈડ’ તરીકે જાણીતી સંસ્થા અને કોલિંગુરુ સ્થાપક કુબાવનાં કચ્છ યુનિવર્સિટી આયોજિત બે દિવસીય રાષ્ટ્રીય (જુઓ પાનું ૧૨)

1/12/2015

:: Janamabhoomi ::

ભુજ - શનિવાર ૩૦ ડી. ૧૦-૦૧-૨૦૧૫

છારીઢંઢમા` વિહરતા` પ`ખીઓથી દેશના પક્ષીતજજ્ઞો આકર્ષાયા

ભુજ, તા. 10 : અનર્ગળ સૌંદર્ય ધરાવતા છારીઢંઢની પક્ષીસૃષ્ટિ અનોખી છે અને તેની માવજત આખા જિલ્લાના પર્યાવરણને ધબકતું રાખશે એવો સૂર દેશ-વિદેશથી પધારેલા પ`ખી વૈજ્ઞાનિકોએ સ્થળની રૂબરૂ મુલાકાત બાદ જણાવ્યું હતું. 80 સ`શોધકો-વિજ્ઞાનીઓની છારીઢંઢની મુલાકાતની સાથે જ `ગાઈડ` અને કચ્છ યુનિવર્સિટી આયોજિત `રણપ્રદેશના પક્ષીઓ` વિશેના બે દિવસના રાષ્ટ્રીય પરિસ`વાદનું આજે સમાપન થયું હતું. સંસ્થાના નિર્દેશક આર.વી. અસારી, નાયબ નિર્દેશક વિજયકુમારના નેતૃત્વમાં પરિસ`વાદના મહેમાનો સુકોનના નિર્દેશક ડો. પી.એ. અઝીઝ, ગુજરાત બાયોડાયવર્સિટી બોર્ડના સભ્ય સચિવ ડો. એ.કે. સિંઘ, અજમેરના પ્રા. કે.કે. શર્મા, પ્રા. ગીતા પડાને, આણંદ કૃષિ યુનિ.ના પ્રા. બી.એમ. પરાસરિયા, કમલ તીવાણી, ભુવનેશ્વરના ડો. સ`જીબ સાર`ગી સહિતના તજજ્ઞો અને વિવિધ યુનિવર્સિટીના સ`શોધક વિદ્યાર્થીઓ છારીઢંઢની મુલાકાતે ગયા હતા જેમને આરએફઓ એમ.બી. પટેલ અને તેમની ટીમે સહયોગ આપ્યો હતો.

તજજ્ઞો લેસર ફ્લેમિંગો, ગ્રેટર ફ્લેમિંગો, પેણ (પેલિકન), સ્પૂન બિલ, કુ`જ, ફાક્સન, કેસ્ટલ ઉપરાંત વિશાળ સ`ખ્યામાં નાના પ`ખી (વેડસ બર્ડ)ને નિહાળીને રોમાંભિચત થયા હતા અને તેનું વૈજ્ઞાનિક ઢબે અવલોકન કર્યું હતું. ગાઈડ વતી ડો. નિકુ`જ ગજેરા, ડો. અરુણકુમાર, ડો. રોહિત પટેલ અને મુકેશ કોલડિયા જોડાયા હતા.

The National Symposium on Dryland Birds: Strategy for Conservation and Management

Page 13

સાવચતા | 'આજ પક્ષીઓ પર ખતરા છે, આવતાકાલ આપણા પર ખતરા છે !': પખાઓન બચાવવા યતન બળનીનું ઘાસીયું મેદાન 262 પક્ષી-પ્રજાતિનું આશ્રયસ્થાન !

■ સૂકા મૂલકના પક્ષીઓ પર ભુજમાં યોજાયો રાષ્ટ્રીય પરિસંવાદ

ભાસ્કર ન્યૂઝ, લામોં

બનીનું ઘાસીયું મેદાન ભારતના મેદાનો પૈકી સૌથી મોટું મેદાન છે, જે 262 પક્ષી પ્રજાતિ, 41 પ્રકારના ઘાસ ધરાવે છે, તેવું ભુજ ખાતે દ્વિદિવસીય સૂકા મૂલકના પક્ષીઓ પર યોજાયેલા રાષ્ટ્રીય પરિસંવાદમાં એક તારણમાં સ્પષ્ટ કરાયું હતું. કચ્છ યુનિવર્સિટી ખાતે યોજાયેલા પરિસંવાદમાં દેશભરમાંથી આવેલા પક્ષીવિદો, સરકારી અધિકારીઓ અને નિષ્ણાતો વચ્ચે ગોપ્તી ચોજાઈ હતી.

બપોરમાં સત્રમાં કચ્છની સ્થિતિ શોષે પ્રોજેક્ટશન સ્પષ્ટ થયું હતું.

કચ્છી સંસ્થાને આમંત્રણ ન મળતાં કચવાટ

ગાઈડ દ્વારા આયોજિત પરિસંવાદમાં કચ્છના પક્ષીઓ માટે ઠંડ વર્ષથી કામ કરતી પેલીકન નેચર કલનની સંસ્થા કે તેના હોદ્દાકર્તાને યાદ કરવાની, મિમંગ્રણ પાઠવવાની દરકાર સંચાલકોએ કરી નથી. આચોક્ક સંસ્થા કચ્છના પક્ષીઓ માટે શુ કરવા માંગે છે, તે સમજાતું નથી. ગાઈડના સંચાલકોનું આવું વર્તન પેલીકન નેચર કલન અને કાર્બકોને માટે ખૂબ જ દુઃખદ બાબત છે તેવું પક્ષી વિદ નવીનભાઈ બાપટની વાદીમાં જણાવવાનું છે.

શર્માએ ધ્વનિમાપન યંત્રથી પક્ષીઓ અને વન્યજીવોનું રેકોર્ડ નોંધી રાખવા પર ભાર મુક્યો હતો. રાજકોટની આરતી યાવડાએ ચક્રવીની વસતી પર રાજકોટ પર પોતાનો પ્રોજેક્ટ સ્પષ્ટ કર્યો હતો, તો કચ્છના જાગૃતિ રાહીએ લખપત અને અભડાસામાં અન્ય તાલુકાઓ કરતા વધુ પક્ષીઓ નોંધવા હોવાનું તારણ સ્પષ્ટ કર્યું હતું. ડી.એમ. પરસારિયાએ કચ્છના પક્ષી જગત જેમના વગર અધુરું છે, તેવા સ્વ. હિંમતસિંહજી અને સ્વ. અશ્વિનભાઈ પોમલને શ્રદ્ધાંજલિ પાઠવી હતી. પશ્ચિમ કચ્છના ડી.સી.એફ. પ્રવિણસિંહ વિહોલ પણ જોડાયા હતા. આ પરિસંવાદમાં 7 રિસર્ચ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ અને 11 એન.જી.ઓ.એ સક્રિય પાત્રે રસ લઈ જોડાઈ હતી. પરિસંવાદ માટે કુલ 42 ટેકનિકલ પેપર પણ બનાવાયા હતા, જેમાંથી 30 ગુજરાત, તો અન્ય 12 ગુજરાત બહારથી આવ્યા હતા. કચ્છના યુવા બર્ડ વોચર પણ આ પરિસંવાદમાં જોડાતાં વાતાવરણ ઉત્સાહી બન્યું હતું. આજે પક્ષીવિદો અને નિષ્ણાતો છારીદંદ ફિલ્ડ ટ્રીપમાં જવાના છે. સમગ્ર આયોજન ગુજરાત ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ રીસર્ચ ઓ નારણોમાં અજયેર શ્રિનિવાસે કર્યો હતો.

દેશભરમાંથી આવેલા પક્ષી નિરીક્ષકોએ ગાઈડના કાર્યક્રમમાં વ્યકત કરી ચિંતા

કચ્છ યુનિવર્સિટીમાં શરૂ થયેલા સેમિનારમાં દેશભરમાંથી આવેલા પક્ષીવિદોએ ચર્ચા ચિવારણા કરી હતી. / સોનક ગબ્જર

કઈ-કઈ યુનિવર્સિટીમાંથી આવ્યા સંશોધકો?

રાજ્યમાં 71% ચેરિયા માત્ર કચ્છમાં

અમ. એસ
યુનિવર્સિટી, એસ.પી. યુનિવર્સિટી, ભાવનગર યુનિવર્સિટી, સોરઠા યુનિવર્સિટી, પાટણ યુનિવર્સિટી, દાંતીવાડા હુબી યુનિવર્સિટી, અલીગઢ યુનિવર્સિટી અને અમરેર યુનિવર્સિટી સહિત વિવિધ સ્થળોથી વિદ્યાર્થી તથા સંશોધકો આવ્યા હતા અને વિવિધ પ્રજાતિની રાને પ્રોજેક્ટશન સ્પષ્ટ કર્યા હતા.

બર્ડ ફોટોગ્રાફી માત્ર નથી, સંરક્ષણ આવશ્યક !
સલીમ અલી સેન્ટર ઓફ ઓર્નિથોલોજીના ડાયરેક્ટર ડો. અમીટીએ માત્ર પક્ષીઓના ફોટો માત્ર પાડી શોખ પૂરો ન કરતાં આજના સમયમાં તેનું સંરક્ષણ પણ જરૂરી છે, તેવું જણાવ્યું હતું.

ગુજરાતમાં 20,000 પેલીકન 40,000 કિલો માછલી આસોગી જાય છે
હુબી અને પક્ષીઓ વિષય પર પોતાનું તારણ સ્પષ્ટ કરતાં ડી.એમ મંડાસરાએ રસાદ વાત કરતાં જણાવ્યું કે, ગુજરાતમાં 20,000 પેલીકન દૈનિક 40,000 કિલો માછલી આસોગી ખાય છે.

રાજ્યભરની દૃષ્ટિએ ખેવા વધતો તો ગુજરાતના કુલ ચેરિયાના 71% ભાગ માત્ર કચ્છમાં છે, જે દેશના ચેરિયાના આંકડાના 17%નો મોટો હિસ્સો કવર કરે છે, તો ડો. કેન્દ્રીન એ 1872માં કચ્છના પક્ષીઓ પર પ્રથમ બર્ડ રેકોર્ડિંગ કર્યું હતું તેમ ડો. જે.એ. ખાને જણાવ્યું હતું.

સામબિયાળી-પાલનપુર હાઇવે પર ફરી લૂંટારા સક્રિય પલાંસવાની સીમમાં પંકચર પડતાં ચાલક નીચે ઉતર્યો ને લૂંટાયો

■ ટાયર બદલતી વેળાએ ત્રણ બૂઝાનીધારીએ 5900ની ચલાવી લૂંટ

ભાસ્કર ન્યૂઝ, સાંતલપુર

સામબિયાળીથી પાલનપુરને જોડતા પોરીમાર્ગ પર છેલ્લા થોડા સમયથી પોલીસની સક્રિયતાથી લૂંટના બનાવોમાં ઘટાડો નોંધાયો હતો, તેવામાં ફરી પોલીસની ધાક ઘટતાં લૂંટારુ ગેંગ સક્રિય થઈ ગઈ છે. ગુરુવારની રાત્રિના પલાંસવા નજીકથી પસાર થતા ટેમ્પોચાલકને વાહનમાં પંકચર પડતાં ટાયર બદલવાની તૈયારી કરતાં જ ત્રણ બૂઝાનીધારી આવી ચડ્યા હતા અને ચાલક યુવકને પકડી લઈ બિસ્સામાં રહેલી રોકડ, મોબાઈલ ફોન સહિત કુલ 5900ની માલમતા ઉઠાવી ગયા હતા.

આઉસર પોલીસમાંથી મળતી માહિતી પ્રમાણે, સાંતલપુરનો દશરથભાઈ નરસીભાઈ ઠાકોર (29) ગત તા. 8ના બપોરે ગાંધીધામથી માલ ભરવાનો હોવાથી જીજે 15 એક્સ એક્સ 473 નંબરનું મેટાડોર લઈ આવ્યો હતો, જે રાત્રે 2:30 વાગ્યાના અરસામાં પલાંસવા નજીકથી પસાર થઈ રહ્યો હતો, ત્યારે ટેમ્પોમાં પંકચર પડતા જેડ લગાવી રહ્યો હતો, ત્યારે જ અંધારાનો લાભ લઈ ત્રણ બૂઝાનીધારી આવી ચડ્યા હતા, જે પૈકીના બે રાખસે દશરથને સીધો જ પકડી પાડ્યો હતો, જ્યારે અન્ય એક લૂંટારુએ બિસ્સામાં રહેલી 4400ની રોકડ, એક મોબાઈલ ફોન તથા ટેમ્પોમાં પેલું એક ટેપ મગી કુલ 5900ની માલમતા લઈ નાસી છુટ્યા હતા. પોલીસે દશરથની ફરિયાદ પરથી ગુનો નોંધી લૂંટારુઓને ઝડપી લેવા ક્વાચત હાથ પરી છે.

સૂકા મૂલકના પક્ષીઓની ચિંતામાં રાષ્ટ્રીયસ્તરના પક્ષીવિદો છારીદંટ ખૂંટી વળ્યા !

સૂકા મૂલકના પક્ષીઓ પર બે દિવસીય રાષ્ટ્રીય પરિસંવાદના અને દેશભરમાંથી આ વિષય પર શિલ્પન કરવા આવેલા 145 પક્ષીવિદો, તજવો, વેલાગિડો, સંજોવાડો, બર્ડ વોચર અને બર્ડ ફોટોગ્રાફર શબ્દવારે કચ્છના સંરક્ષિત ભૂ-ભાગ એવા છારીદંટને ખૂંટી વળ્યા હતા અને પક્ષીઓ અને આબોહવા અંગે સમીક્ષા કરી હતી. તજવોના મત મુજબ અહીં ખેવા મળતા ડેમોસાઈલ ઠેલ (6ર6રો) 10,000 જેટી સંખ્યામાં ખેવા મળ્યા હતા.450 જેવા લેસર ડહેમિંગો (નાનો હજ), 200 જેવા ઉલટી સંકે પક્ષી, લોંગ લેંગ બગાર્ડ, સ્ટેપ ઈંગલ, બુટ્સ ઈંગલ, સોમ બગાર્ડ, પેરેચુસલ ડાઉલન અને હજારોની સંખ્યામાં પીરડિયા પક્ષી પણ ખેવા મળ્યા હતા. / સોનક ગબ્જર

છારીઠંઠમાં વિહરતાં પંખીઓથી દેશના પક્ષીતજજ્ઞો આકર્ષાયા

ભુજ, તા.૧૦ : અનર્ગળ અસારી, નાયબ નિર્દેશક સૌંદર્ય ધરાવતા છારીઠંઠની વિજયકુમારના નેતૃત્વમાં પક્ષીસૃષ્ટિ અનોખી છે અને તેની માવજત આખા જિલ્લાના પર્યાવરણને ધબકતું રાખશે એવો સૂર દેશ-વિદેશથી પધારેલા પંખી વૈજ્ઞાનિકોએ સ્થળની રૂબરૂ મુલાકાત બાદ જણાવ્યું હતું. ૮૦ સં શો ધકો - વિજ્ઞાનીઓની છારીઠંઠની મુલાકાતની સાથે જ 'ગાઈડ' અને કચ્છ યુનિવર્સિટી આયોજિત 'રણપ્રદેશના પક્ષીઓ' વિશેના બે દિવસના રાષ્ટ્રીય પરિસંવાદનું આજે સમાપન થયું હતું.

સંસ્થાના નિર્દેશક આર.વી. અસારી, નાયબ નિર્દેશક વિજયકુમારના નેતૃત્વમાં કલેમિંગો, પેણ, કુંજના અભ્યાસ સાથે જ 'ગાઈડ'ની રાષ્ટ્રીય પરિષદ સમાપ્ત પરિસંવાદના મહેમાનો સુકોનના નિર્દેશક ડૉ. પી.એ. અઝીઝ, ગુજરાત બાયોડાયવર્સિટી બોર્ડના સભ્ય સચિવ ડૉ. એ.કે. સિંઘ, અજમેરના પ્રા. કે.કે. શર્મા, પ્રા. ગીતા પડાત, આણંદ કૃષિ યુનિ.ના પ્રા. બી.એમ. પરાસરિયા,

પંખીના પ્રદેશમાં : 'ગાઈડ' આયોજિત રાષ્ટ્રીય પરિસંવાદના સમાપને શનિવારે છારીઠંઠના પક્ષીઓના રૂબરૂ નિરીક્ષણમાં વ્યસ્ત તજજ્ઞો નજરે પડે છે.

કમલ તીવાણી, ભુવનેશ્વરના ડૉ. સંજીવ સારંગી સહિતના તજજ્ઞો અને વિવિધ યુનિવર્સિટીના સંશોધક વિદ્યાથીઓ છારીઠંઠની મુલાકાતે ગયા હતા જેમને આરએફઓ એમ.બી. પટેલ અને તેમની ટીમે સહયોગ આપ્યો હતો.

તજજ્ઞો લેસર કલેમિંગો, ગ્રેટર કલેમિંગો, પેણ (પેલિકન), સ્પૂન બિલ, કુંજ, ફાક્ન, કેસ્ટ્રલ ઉપરાંત વિશાળ સંખ્યામાં નાનાં પંખી (વેડસ બર્ડ)ને નિહાળીને રોમાંચિત થયા હતા અને તેનું વૈજ્ઞાનિક ઢબે અવલોકન કર્યું હતું. ગાઈડવતી ડૉ. નિકુંજ ગજેરા, ડૉ. અરુણકુમાર, ડૉ. રોહિત પટેલ અને મુકેશ કોલડિયા જોડાયા હતા.

SYMPOSIUM COMMITTEE

CONVENER

Shri. R.V. Asari, IFS (Retd), Director, Gujarat Institute of Desert Ecology, Bhuj

ADVISORY COMMITTEE

Shri Lavkumar Khacher, Veteran Ornithologist and President, BCSG

Dr. C. N. Pandey, IFS, PCCF (Wildlife & CWLW), Gujarat State

Dr. J. A. Khan, IFS, Chairman, Gujarat Biodiversity Board, Gandhinagar

Ms. Vijaylaxmi Sheth, Ex. P.M.G., Gandhinagar

The Vice Chancellor, KSKV Kachchh University, Bhuj

Dr. A. K. Verma, IFS, Member Secretary, Gujarat Ecology Commission, Gandhinagar

Shri U. D. Singh, IFS, CCF, Kachchh Circle, Bhuj

Shri B. P. Pati, IFS, C.G.M - G.M.D.C, Gandhinagar

Dr. A. R. Rahmani, Director – BNHS, Mumbai

Dr. P. A. Azeez, Director – SACON, Coimbatore

Prof. V. C. Soni, Saurashtra University, Rajkot

Prof. Geeta Padate, The M.S. University, Baroda

Dr. R. Parthasarathy, Professor – CEPT, Ahmedabad

ORGANIZING COMMITTEE

Dr. V. Vijay Kumar, Addl. Director, Gujarat Institute of Desert Ecology, Bhuj

DCF-Kachchh East Forest Division, Kachchh circle, Bhuj

DCF-Kachchh West Division, Kachchh circle, Bhuj

Dr. G. A. Thivakaran, Chief Principal Scientist, GUIDE

Dr. B. Anjan Kumar Prusty, Senior Scientist, GUIDE

Dr. K. Karthikeyan, Scientist, GUIDE

Dr. Rohit M. Patel, Project Scientist, GUIDE

Mr. Prakash M. Patel, Deputy Engineer, GUIDE

Mr. Mukesh H. Koladiya, Senior Research Fellow, GUIDE

Mr. Manish P. Vyas, Administrative Officer, GUIDE

Ms. Geeta Goswami, Account Officer, GUIDE

Dr. Nikunj B. Gajera, Scientist, GUIDE, Organizing Secretaries

Dr. Arun Kumar Roy Mahato, Scientist, GUIDE, Organizing Secretaries